La presidenta del Consell, Alejandra Ferrer, i la consellera de Patrimoni, Raquel Guasch, han set presents avui a la instal·lació d'una placa a la plaça de la Constitució de Sant Francesc que recorda que aquest indret va ser ara fa noranta anys anomenat plaça de la República. La II República espanyola es va proclamar el 14 d'abril de 1931, i el 31 de maig d'aquell any el Ple de l'Ajuntament de Formentera va acordar el canvi de nom de la plaça.

Ara, gràcies a la feina que s'ha començat a desenvolupar a l'Arxiu i a l'àrea de Patrimoni s'ha trobat el document del Llibre d'Actes de 1931 en què figura l'aprovació per part del Ple de l'Ajuntament de Formentera del canvi de nom.

La presidenta Alejandra Ferrer ha destacat que aquest document de la II República a Formentera, dona llum sobre una part important del nostre passat i s'ha trobat gràcies a la feina de l'organització i gestió de l'Arxiu. "Aquesta és una trobada curiosa i interessant, d'una etapa de gran transcendència i de reivindicació dels valors democràtics i socials i en particular a la nostra illa on es varen produir millores en l'educació, es va avançar cap a una societat més igualitària i es va defensar un govern no supeditat a les decisions d'Eivissa. Una època de gran activitat sindical i associativa a la nostra illa. Desitgem que la feina a l'arxiu ens segueixin revelant més secrets de la nostra història. És molt important seguir treballant en la recuperació de la memòria històrica".

D'altra banda, Raquel Guasch ha assenyalat que amb aquest acte "es pretén reivindicar els valors que impregnaren la II República: la llibertat, la justícia, la igualtat, l'educació i el laïcisme, els vertaders puntals de la democràcia". A la vegada, la consellera ha volgut puntualitzar que "la memòria històrica també ha de reivindicar un moment històric que veié truncades les seues aspiracions de modernitat per un cop d'estat, una guerra i la posterior dictadura franquista". A més a més, Guasch ha valorat "la recent posada en marxa de les tasques d'ordenació de l'Arxiu que han conduït a buscar i trobar aquest document del qual avui podem llegir-ne un fragment".

Canvis de nom

La proposta d'aquest canvi de nom va ser del primer tinent d'alcalde Pedro Juan Ferrer, un mariner del partit Aliança Republicana, d'un ajuntament republicà que es va constituir el 19

d'abril de 1931 i l'alcalde era Joan Colomar Escandell. Pedro Juan va ser qualificat com un dels "autèntics anarquistes" pel professor Vicent Serra Ferrer, *Vicent Blai*. Juan s'havia format de manera autodidacta als sistemes de pensament i la praxi àcrata de l'organització social.

Segons la documentació aportada per l'àrea de Patrimoni, l'actual plaça de la Constitució va rebre el seu nom a 1812, per Reial decret del 14 d'agost de 1812 que establia que "la plaça principal de tots els pobles d'Espanya sigui denominada d'ara endavant Plaça de la Constitució". Així va ser, i es recull en diferents documents, fins al 19 de maig de 1931 que es va canviar per la plaça de la República, fins al 1939, final de la Guerra Civil. Després, no hi ha referències durant el franquisme del canvi de nom, però s'han trobat documents que anomenen la plaça, com "de la Iglesia". Va ser l'any 1981, al ple de l'Ajuntament, a proposta del PSOE, que es va aprovar "la instal·lació d'una placa indicativa a la plaça de Sant Francesc amb el nom de Plaça de sa Constitució, el qual li correspon des de fa moltíssims anys".

4 de juny de 2021
Àrea de Comunicació
Consell de Formentera